

Hukuk Eğitime İlişkin Güncel Gelişmeler

Prof. Dr. Kerim Atamer

İstanbul Gedik Üniversitesi

Hukuk Fakültesi Dekanı

Hukuk Fakültesi mezunları için milletvekilliğinden gazeteciliğe, bürokratlardan yöneticiliğe kadar çok geniş bir yelpazede kariyer seçenekleri bulunmaktadır. Ancak en çok tercih edilen mesleklerin başında tabii ki hâkimlik, savcılık, avukatlık ve biraz daha seyrek olmakla birlikte noterlik gelmektedir. 2019 yılında yapılan bir yasal düzenleme ile bu meslekler bakımından yeni bir evreye geçilmiştir. Gerçekten de, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa 7188 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca eklenen Ek Madde 41 uyarınca Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı (“HMGS”) ve İdari Yargı Ön Sınavı (“İYÖS”) getirilmiştir. Resmî gerekçeye göre, bu düzenlemeyle, hukuk alanındaki bilgi ve yetkinliğin ölçülmesi ve artırılması amaçlanmıştır. Maddenin son fıkrasında “hâkimlik, savcılık, avukatlık ve noterlik” mesleklerinin “hukuk mesleği” olarak kabul edildiği açıklanmıştır. Dolayısıyla, bu dört meslek kolu, bundan böyle bir Kanun hükmü gereğince “hukuk mesleği” sayılacaktır.

Ek Madde 41 ile getirilen sınav koşulları, 7188 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 24/10/2019 tarihinden sonra Hukuk Fakültelerine kayıt yaptıranlar hakkında geçerlidir. Dolayısıyla bu sınavlar, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde yatay geçişle ve 2020-2021 yılının güz döneminde YKS ya da yatay geçişle Türkiye’deki bir Hukuk Fakültesine ilk kez kaydolanlardan başlanarak uygulanacaktır. Bu itibarla ilk sınavların 2024 yılında yapılması beklenmektedir.

Yeni düzenlemede, yalnızca HMGS ve İYÖS’ün getirilmesiyle kalınmamış, sınavlarda adayların hangi alanlardaki bilgilerinin ölçüleceği de açıkça düzenlenmiştir. Gerçekten de, Ek Madde 41’in üçüncü fıkrasında HMGS, dördüncü fıkrasında da İYÖS için sorumluluk alanları açıkça sıralanmıştır. HMGS bakımından, Hukuk Fakültelerinde öteden beri okutulan Anayasa Hukuku, İdare Hukuku, Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku, Ceza Hukuku gibi temel derslerin yanı sıra Avukatlık Hukuku, Vergi Usul Hukuku, Türk Hukuk Tarihi gibi alanların da dâhil edildiği görülmektedir. Buna karşılık, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk, hemen her Hukuk Fakültesinde okutulduğu hâlde, sınav kapsamına alınmayan dersler olarak dikkati çekmektedir.

Öte yandan, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 9/A maddesi uyarınca hâkimlik ve savcılık adaylığına giriş aşamasında ayrı bir sınavın yapılmasına devam edilmektedir. Bu sınavda adayların hangi alanlardan sorumlu tutulacağı da aynı maddenin üçüncü fıkrasında “adli yargı” ve “idarî yargı” için ayrı ayrı belirlenmiştir. Adli yargı adaylığına giriş için öngörülen sınavın konuları, HMGS’nin sorumluluk alanına göre biraz daha dar tutulmuştur. Sınavda başarılı olanlar, aynı Kanunun 10 uncu maddesinin ilk fıkrasına göre 2 yıllık bir adaylık eğitimine tâbi tutulmaktadır. Eğitim, 7188 sayılı Kanun uyarınca 2019 yılında yeniden faaliyete geçen Türkiye Adalet Akademisi bünyesinde verilmektedir. Adaylık süresinin sonunda adaylar, bir kez daha sınava tâbi tutulmaktadır.

Görüldüğü gibi, özellikle hâkimlik ve savcılık mesleklerini hedefleyen adayları zorlu bir süreç beklemektedir. Bu bağlamda, Hukuk Fakülteleri de HMGS, İYÖS ve hâkimlik ile savcılık sınavları için öngörülen sorumluluk alanlarını gözetererek, ders programlarını yeniden düzenlemek zorunda kalabilecektir. Nitekim son 15-20 yılda çok sayıda Hukuk Fakültesi, “klasik” sayılabilecek derslerin sayısını veya saatini azaltıp, büyük gelişme gösteren alanlarda (örneğin İnsan Hakları Hukuku, Bilişim Hukuku, Rekabet Hukuku, Fikrî Mülkiyet Hukuku) zorunlu dersler getirmiştir. Ne var ki, hukuk mesleklerinde çalışmak isteyenlerin tâbi olacakları sınavlar ve bu sınavlarda başarı sağlanamazsa yaşanacak olumsuzluklar gözetildiğinde, Hukuk Fakültelerinin zorunlu ders kapsamının gittikçe bu sınavların programlarıyla uyumlu hâle geleceğini öngörmek mümkündür. Söz gelimi HMGS’de Anayasa Yargısı alanından sorumlu tutulacak olan öğrenci, bu dersi zorunlu ders olarak görmeyi isteyecek, mezuniyet sonrası sınavların programında yer almayan derslerin ise yalnızca seçimlik ders olarak sunulmasını bekleyecektir. Bu tür alanlarda, mezuniyet sonrası yapılacak bir yüksek lisans eğitimiyle uzmanlaşma sağlanabilecektir.

Biz de İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi olarak bu gelişmeleri dikkate alarak, ders programımızı 2020 yılının Nisan ayında hemen güncelledik ve HMGS ile uyumlu hâle getirdik. Hedefimiz, bir yandan öğrencilerimizi mezuniyet sonrası sınavlara en iyi şekilde hazırlayabilmek, ancak diğer yandan da yeni gelişme gösteren alanlarda öğrencilerimize seçimlik dersler vasıtasıyla hiç olmazsa temel bilgileri kazandırabilmektir. Yüksek lisans programlarımız da, uzmanlaşma yolunda daha derin bilgiler edinilmesine olanak sağlamaktadır. Tüm bu eğitimlerimizi, yakın bir gelecekte doktora programlarımız ile taçlandırmayı hedeflemekteyiz.